

Innst. 146 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:87 S (2013–2014) og Dokument 8:104 S (2013–2014)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om:

- 1. Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sonja Mandt, Knut Storberget, Anna Ljunggren, Hege Haukeland Liadal, Arild Grande og Helga Pedersen om handlingsplan for en giftfri hverdag, og**
- 2. Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Heikki Eidsvoll Holmås om nasjonalt forbud mot miljøgifter**

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget Dokument 8:87 S (2013–2014):

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag.»

Følgende forslag fremmes i representantforslaget Dokument 8:104 S (2013–2014):

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en kjemikaliehandlingsplan som inkluderer et forbud mot de farligste giftstoffene i forbrukerprodukter tilgjengelig i Norge, basert på Miljødirektoratets anbefaling.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste pålegg om ingredienslister på alle produkter som inneholder disse kjemikaliene.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Audun

Otterstad, Per Rune Henriksen, Tone-Helen Toften og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingunn Gjerstad, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at det store omfanget av miljøgifter som finnes i helt vanlige hverdagsprodukter, er svært bekymringsfullt både helsemessig og miljømessig. Slik situasjonen er i dag, er hver enkelt av oss for dårlig beskyttet mot kjemikalier og har liten mulighet til å velge bort produkter med skadelige stoffer.

Komiteen anser det som avgjørende at vi klarer å redusere bruken av miljøgifter vi omgir oss med i hverdagen. Dette er viktig både for å unngå negative helseeffekter og skadevirkninger på miljøet. Som forslagsstillerne i Representantforslag 87 S (20013–2014) og 104 S (2013–2014) viser til, finnes det en rekke ulike kjemikalier i hverdagsprodukter vi omgir oss med. Disse kjemikaliene kan inneholde giftige og hormonforstyrrende stoffer, som både hver for seg, men særlig når de virker i kombinasjon med hverandre, gir skadelig effekter.

Komiteen viser til at Norge har forpliktet seg til å redusere spredningen av miljøgifter gjennom generasjonsmålet fastsatt i blant annet St.meld. nr.14 (2006–2007) Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid og gjengitt i NOU 2010:9 Et Norge uten miljøgifter. Dette innebærer at alle vesentlige kilder til miljøgiftesponering skal elimineres, og at konsentrasjonen av miljøgifter i miljøet skal reduseres til førindustrielt nivå.

Komiteen viser til at det pågår et løpende arbeid med å redusere utslipp og bruk av miljøgifter, og at regjeringen har varslet en egen strategi for arbeidet med miljøgifter. Norge tar gjennom EØS del i EUs arbeid for å redusere kjemikalier. I denne sammenhengen spiller EUs kjemikalieforordning (REACH) en sentral rolle.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag. Handlingsplanen må inkludere tiltak mot miljøgifter både nasjonalt og internasjonalt, tiltak for økt tilsyn og kontroll, forbrukerinformasjon og bransjedialog.»

Komiteen vil påpeke at dagens regelverk ikke fungerer godt nok. Mange miljøgifter, også de som er forbudt, er fortsatt i bruk. Prosessen for å forby nye skadelige stoffer er omstendelig og tar lang tid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at både Sverige og Danmark har vedtatt en handlingsplan mot kjemikalier. Det er på tide at en handlingsplan for en giftfri hverdag også utarbeides i Norge. En handlingsplan må være konkret og forpliktende og gi en bred tilnærming til problematikken. En vesentlig del av handlingsplanen bør være å bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag, en bedre forbrukerinformasjon og til sterkere tilsyn og kontroll enn i dag. Flertallet vil understreke at en slik handlingsplan bør forplikte myndighetene til å opprette en dialog om redusert bruk av miljøgifter med utvalgte bransjer som klesbransje og leketøysbransje. Den kan også legge grunnlag for et mer offensivt påvirkningsarbeid overfor EU og i andre internasjonale fora.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at mer kontroll og tilsyn med bruk av miljøgifter er et kostnadsspørsmål. Disse medlemmer legger til grunn at det stilles økte ressurser til rådighet for å sikre at regelverk blir overholdt. Det er Mattilsynet og Miljødirektoratet som gjennomfører slike kontroller.

Disse medlemmer mener at en handlingsplan bør inneholde klare mål om økt forskningsinnsats for å redusere bruken av miljøgifter. Forskning på miljøgifter er nødvendig for å være i forkant av utviklingen og påkrevd som støtte til nasjonale og internasjonale tiltak. NOU 2010:9 peker på behovet for økt forskningsinnsats for å redusere bruken av miljøgifter. Utvalget viser både til behovet for økte

ressurser og mulighet for å etablere et strategisk forum for slik forskning, som kan identifisere områder der vi kan gi gode bidrag til internasjonale prosesser.

Disse medlemmer peker på at svenske tilsynsmyndigheter finner ulovlige stoffer i mer enn hvert tiende produkt de kontrollerer. Disse medlemmer mener dette understreker at det er behov for betydelig økte ressurser til både kontroller, tilsyn og analyser av kjemikalier i produkter. Disse medlemmer viser til at Sverige mer enn femdoblet tilsynsfrekvensen sin etter at de fikk på plass en handlingsplan for en giftfri hverdag, som gir tilsynsmyndighetene en svært tydelig bestilling fra politisk hold om å prioritere arbeidet med miljøgifter i produkter. Sverige leverer også mer enn dobbelt så mange forslag til EUs kjemikaliebyrå på strengere regelverk enn Norge.

Disse medlemmer mener en handlingsplan for en giftfri hverdag bør inneholde minst like ambisiøse tiltak og målsettinger som handlingsplanen som har blitt vedtatt i Sverige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til at handlingsplanen skal prioritere miljøgifter der det foreligger solid dokumentasjon og der det er enklest å få resultater ved hjelp av norske virkemidler. Disse medlemmer mener en handlingsplan bør foreligge i løpet av 2016.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne forutsetter at en handlingsplan inneholder en tiltaksliste for å innfri målet i NOU 2010:9 om at utslipp av prioriterte miljøgifter skal «reduseres kontinuerlig med intensjon om å stanse utslippene innen 2020». Hittil er rundt 30 miljøgifter ført opp på denne prioritetslisten, herunder bly.

Disse medlemmer viser til at komiteen i skrivende stund behandler et forslag fra Arbeiderpartiet (Dokument 8:55 S (2013–2014)) om å oppheve forbudet mot bruk av blyhagl. Disse medlemmer vil peke på at en eventuell oppheving av blyhaglforbudet vil føre til økt spredning av bly i norsk natur. Disse medlemmer vil derfor peke på at forslagene i Dokument 8:55 S (2013–2014) står i direkte motstrid til forpliktelsene nedfelt i NOU 2010:9, som ble lagt frem av den rød-grønne regjeringen. Disse medlemmer mener at det tvert imot er behov for strengere restriksjoner for å redusere utslipp av bly for å innfri målsettingene i NOU 2010:9 om å stanse utslipp av bly innen 2020.

Komiteen viser til at når flere produkter benyttes sammen, kan selv små mengder hormonforstyr-

rende stoffer gi en skadelig virkning som er mer alvorlig enn det de medfører enkeltvis, den såkalte «cocktail-effekten». Som forslagsstillerne i Dokument 8:87 S (2013–2014) beskriver, underbygger stadig mer forskning at når flere stoffer virker sammen på denne måten, kan det gi alvorlige helseeffekter, selv om stoffene hver for seg ikke betegnes som farlige.

Komiteen anser en sterkere innsats overfor dette problemet som avgjørende i det videre arbeidet for en giftfri hverdag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ser med bekymring på at en rekke miljøgifter som vi vet at er skadelige, øker i bruk. Disse medlemmer er av den oppfatning at de 21 stoffene som står på SFT sin liste fra 2007 over de farligste giftstoffene, og som ikke har blitt forbudt, nå bør forbys.

Komiteen legger vekt på at det blir gjort et betydelig arbeid internasjonalt for å oppnå enighet mellom flere land om forbud og reguleringer av miljøgifter. Store mengder miljøgifter blir spredd over landegrensene, enten som utslipp eller gjennom handel med produkter.

Komiteen understreker at Norge må utøve press overfor EU for et strengere regelverk, og for raskere fremdrift i arbeidet med regulering av miljøgifter. Norge må arbeide for at REACH forenkles og blir et mer effektivt verktøy enn forordningen er i dag. Prosessene i EU og internasjonalt for øvrig går sakte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at det må arbeides videre med et nasjonalt regelverk med forbud mot de farligste giftstoffene. Herunder bør det også vurderes å forby grupper av stoffer, da forbud mot enkeltstoffer har vist seg mulig å omgå.

Komiteen viser til behovet for at både innkjøpere og forbrukerne får økt kunnskap om miljøgifter. Miljøgiftutvalget bekrefter i sin utredning at mye kan tyde på at kunnskapsnivået om miljøgifter generelt er lavt. De skriver at:

«Erfaringer fra blant annet kontroll og tilsyn med regelverket for helse- og miljøfarlige kjemikalier viser at særlig import- og detaljhandelen til dels har manglende kunnskap om mulig innhold av helse- og miljøfarlige stoffer i produktene som importeres og omsettes.»

I denne sammenheng vil komiteen særlig legge vekt på behovet for at en handlingsplan for å redusere bruken av miljøgifter, setter ambisiøse mål om miljøkrav i offentlige innkjøp.

Komiteen er av den oppfatning at det offentlige gjennom sine innkjøp har et stort potensial for å redusere miljøbelastningen fra egen drift. Mer miljøbevisste offentlige innkjøp kan fremme utviklingen av flere og mer miljøvennlige produkter, og gi produkter uten miljøgifter og hormonforstyrrende stoffer et konkurransefortrinn.

Komiteen understreker at frivillige merkeordninger er svært effektive for å gi forbrukere valgmulighet og derigjennom redusere mengden miljøgifter som vi blir utsatt for. Positiv miljømerking gir raske resultater, kan være tydeligere og gå lenger i sine anbefalinger enn det myndighetene kan gjøre. Komiteen viser til at Svanemerket er et offisielt, nordisk miljømerke som stiller krav ut fra vurdering av hele produktets livssyklus. Svanemerkestets krav er langt strengere enn myndighetenes krav, og kan også utelukke produkter fra merkeordning på bakgrunn av mistanke om helse- og miljøskadelige stoffer. Komiteen har merket seg at det er anledning til å benytte Svanen som miljøkrav i offentlige innkjøp.

Komiteen viser til at positiv miljømerking gir konkurransefortrinn for produsenter og leverandører av trygge produkter. Forbrukerne må gis anledning til å kunne velge bort produkter med skadelige kjemikalier.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.»

Komiteen ønsker å påpeke viktigheten av å oppfylle forpliktelsen Norge har påtatt seg til å redusere spredningen av miljøgifter gjennom generasjonsmålet fastsatt i blant annet St.meld. nr. 14 (2006–2007) Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid og gjengitt i NOU 2010:9 Et Norge uten miljøgifter.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for raskest mulig internasjonal regulering og forbud mot de farligste ikke-regulerte giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på oppdaterte faglige anbefalinger fra Miljødirektoratet. I tillegg bes regjeringen om

å arbeide internasjonalt for at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er svært dyrt å rydde opp når miljøgifter først er spredd i naturen. I mange tilfeller vil det også være vanskelig, da mange miljøgifter spres diffust over store områder grunnet vær og vind. Det er derfor viktig å forebygge utslipp, samt å oppdage slik spredning tidlig slik at nødvendige tiltak kan settes i verk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser i den forbindelse til regjeringsplattformen hvor det står at regjeringen vil arbeide for å begrense spredningen av miljøgifter. I tillegg varsles det i statsrådets svarbrev til komiteen av 22. oktober 2014 at regjeringen vil legge frem en egen strategi for arbeidet med miljøgifter. Strategien skal være konkret og handlingsrettet. Disse medlemmer vil bemerke at flere av tiltaksområdene som foreslås i Representantforslag 8:87 S og i komiteens innstilling, vil være sentrale emner i regjeringens kommende strategi. Disse medlemmer legger for øvrig til grunn at definisjonen på en handlingsplan og definisjonen på en konkret og handlingsrettet strategi er den samme.

Disse medlemmer mener det er viktig med internasjonal samhandling for å regulere spredning av miljøgifter i en verden med økende handel på tvers av landegrenser.

Disse medlemmer viser til statsrådets brev av 16. januar 2015, hvor det fremgår at de aller fleste av stoffene på Statens Forurensningstilsyn (nå Miljødirektoratet) sin liste fra 2007 i dag allerede er regulert i EU/EØS eller at det foreligger forslag om slik regulering. Disse medlemmer peker på at det i tiden etter SFTs liste ble laget, er noen stoffer som er faglig vurdert til ikke å utgjøre noe vesentlig problem med dagens bruk. I dag er det bare 2–3 av de totalt 21 stoffene som ikke er regulert, foreslått regulert eller vurdert som ikke å utgjøre noe vesentlig problem.

Disse medlemmer viser til at på det tidspunktet kjemikaliemeldingen (St.meld. 14 (2005–2006)) ble lagt fram (15. desember 2006), var EUs kjemikalier regelverk REACH fortsatt ikke trådt i kraft (1. januar 2007), og Norge hadde ennå ikke gjennomført REACH gjennom eget regelverk. Det ble gjort i 2008.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev til komiteen av 22. oktober 2014 hvor statsråden skriver at det internasjonale arbeidet prioriteres høyest fordi det på sikt gir høyest effekt og best

beskyttelse mot utslipp av miljøgifter. Disse medlemmer mener dette er en fornuftig strategi.

Disse medlemmer viser også til at statsråden i 2014 skrev brev til den nyvalgte EU-kommisjonen og krevet at den fortsatt sikrer en ambisiøs kjemikaliepolitikk.

Disse medlemmer er av den oppfatning at Norge skal være forsiktig med å innføre særnasjonale forbud mot miljøgifter. Disse medlemmer viser til at eksemplene som trekkes frem i Representantforslaget 8:104 S fra Sosialistisk Venstreparti, er de særnorske forbudene mot PFOA og PFOS. Begge disse stoffene var på det tidspunktet Norge innførte nasjonale forbud, fortsatt ikke regulert eller foreslått regulert i EU/EØS-området. Disse medlemmer viser til at ESA allerede har varslet at de vurderer å fremme sak mot Norge for EFTA-domstolen, som følge av at det i 2013 ble innført et nasjonalt forbud mot innhold av perfluoroktansyre (PFOA) i forbrukerprodukter.

Disse medlemmer viser også til statsrådets svarbrev til komiteen av 16. januar 2015, hvor statsråden skriver følgende:

«Jeg kan ikke se at det er handlingsrom for å innføre et bredt særnasjonalt regelverk med forbud mot de farligste giftstoffene i produkter. Også et særnasjonalt krav om innholdsdeklarasjon vil måtte vurderes etter samme regler.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at godkjenning av legemidler er en del av regelverket gjennom EØS-avtalen. Eventuell miljørisiko er med i den nytte- og risikovurderingen som gjøres ved godkjenning. Disse medlemmer viser til at apotekene i dag har plikt til å ta imot ubrukte legemidler og legemiddelrester for destruksjon. Apotekene sorterer avfallet og sender det tilbake til leverandøren, som i sin tur har avtaler med destruksjons- og forbrenningsanlegg. Disse medlemmer kjenner ikke til at apotekenes mottakplikt ikke fungerer tilfredsstillende.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, foreslår:

«Stortinget ber regjeringen om å inkludere innsamling av ubrukte legemidler som en del av en handlingsplan for en giftfri hverdag.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bestrider at det ikke finnes et nasjonalt handlingsrom for å verne norske forbrukere mot farlige miljøgifter når prosessene i EU går for sakte. For eksempel har Danmark gått lenger enn EUs regelverk og vedtatt

nasjonale forbud mot enkelte miljøgifter i produkter rettet mot barn. Når enkeltland velger å gå foran på denne måten, kan det også bidra til å framskynde internasjonale prosesser for strengere regulering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener at Forbrukerrådet gjør en viktig jobb for å øke kunnskapsnivået om miljøgifter, og mener derfor at Forbrukerrådet bør styrkes. Et viktig ledd i arbeidet med å øke kunnskapsnivået om miljøgifter kan være målrettede informasjonskampanjer mot småbarnsforeldre og andre spesielt viktige grupper. Disse medlemmer viser til at danske myndigheter gjennom sin handlingsplan har gjennomført en rekke slike kampanjer.

Disse medlemmer mener staten bør bruke mer ressurser på å styrke Svanemerkeordningen, både ved å tilføre ressurser til arbeidet i Stiftelsen Miljømerking og ved å styrke informasjonsarbeidet om Svanemerket.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke Forbrukerrådet og bruke Svanemerkeordningen som et prioritert virkemiddel for å informere forbrukerne om trygge, giftfrie produkter.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et forbud mot de farligste giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på Miljødirektoratets anbefaling.»

«Stortinget ber regjeringen sikre en betydelig styrking av Mattilsynets og Miljødirektoratets kapasitet til prøvetaking, kontroll og tilsyn på det norske markedet.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i statlige innkjøp stilles krav om fravær av kjente skadelige miljøgifter i alle innkjøp.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at støtten til opprydding av miljøgifter i fjorder og havner trappes opp, slik at vi innen 2020 kan spise sjømat fra alle fjorder og havner som i dag har kostholdsrad.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil peke på at det er behov for en kraftig forsering av oppryddingsarbeidet etter historisk grunn- og sedimentforurensning. Kostnaden for en fullstendig opprydding i fjorder og havneområder ble allerede i 1998 anslått til 8 mrd. kroner av SFT, mens de årlige bevilgningene siden har ligget på titalls mill. kroner. I regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2015 var innsatsen økt til 72 mill. kroner.

Dette medlem mener det bør innføres grenseverdier for flere organiske miljøgifter i forurenset grunn og sjøbunn for å etablere et bedre grunnlag for tiltak, og innsatsen bør styrkes for å begrense utlekking av miljøgifter fra nedstengte gruver. Dette medlem mener innsatsen på dette området bør økes drastisk i årene som kommer.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å inkludere en kraftig opptrapping av oppryddingsarbeidet etter historisk grunn og sedimentforurensning som en del av en handlingsplan for en giftfri hverdag.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen styrke Forbrukerrådet og bruke Svanemerkeordningen som et prioritert virkemiddel for å informere forbrukerne om trygge, giftfrie produkter.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innføre et forbud mot de farligste giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på Miljødirektoratets anbefaling.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre en betydelig styrking av Mattilsynets og Miljødirektoratets kapasitet til prøvetaking kontroll og tilsyn på det norske markedet.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen sørge for at det i statlige innkjøp stilles krav om fravær av kjente skadelige miljøgifter i alle innkjøp.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen om å inkludere en kraftig opptrapping av opprydningsarbeidet etter historisk grunn- og sedimentforurensning som en del av en handlingsplan for en giftfri hverdag.

Komiteens tilråding

Tilrådingen romertall I og II fremmes av komiteen.

Tilrådingen romertall III fremmes av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslagene og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:**I**

Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag. Handlingsplanen må inkludere tiltak mot miljøgifter både nasjonalt og in-

ternasjonalt, tiltak for økt tilsyn og kontroll, forbrukerinformasjon og bransjedialog.

II

Stortinget ber regjeringen arbeide for raskest mulig internasjonal regulering og forbud mot de farligste ikke-regulerte giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på oppdaterte faglige anbefalinger fra Miljødirektoratet. I tillegg ber regjeringen om å arbeide internasjonalt for at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.

III

Stortinget ber regjeringen om å inkludere innsamling av ubrukte legemidler som en del av en handlingsplan for en giftfri hverdag.

IV

Dokument 8:87 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Sonja Mandt, Knut Storberget, Anna Ljunggren, Hege Haukeland Liadal, Arild Grande og Helga Pedersen om handlingsplan for en giftfri hverdag – vedlegges protokollen.

V

Dokument 8:104 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Heikki Eidsvoll Holmås om nasjonalt forbud mot miljøgifter – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 29. januar 2015

Ola Elvestuen

leder

Marit Arnstad

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 22. oktober 2014****Vedr. representantforslag 87 S (2013-2014) om handlingsplan for en giftfri hverdag**

Det vises til brev fra energi- og miljøkomiteen av 8. oktober 2014 der komiteen ber om Klima- og miljødepartementets vurdering i forbindelse med behandlingen av representantforslag 87S (2014-2015) fra stortingsrepresentantene Sonja Mandt, Knut Storberget, Anna Ljunggren, Hege Haukeland Liadal, Arild Grande og Helga Pedersen om en handlingsplan for en giftfri hverdag.

Arbeidet med å redusere utslipp av miljøgifter er en viktig del av kjemikaliepolitikken. Det er et eget mål om at utslipp og bruk av miljøgifter kontinuerlig skal reduseres i den hensikt å stanse utslippene i 2020. Det er identifisert en liste med i dag rundt 30 prioriterte miljøgifter som er omfattet av målet – prioritetslisten. I tillegg er det et mål om at risiko for utslipp og bruk av andre helse- og miljøskadelige

kjemikalier skal minimeres. Det står også i Sundvolden-erklæringen at regjeringen vil begrense spredningen av miljøgifter.

For de fleste av de prioriterte miljøgiftene er bruk og utslipp kraftig redusert fra 1995 og frem til i dag. Likevel er det vesentlig gjenstående utfordringer, og for flere av de nyere miljøgiftene er det fortsatt stor bruk. Det er behov for ytterligere reduksjoner frem mot 2020.

Regjeringen har derfor besluttet å legge frem en egen strategi for arbeidet med miljøgifter, som skal være konkret og handlingsrettet.

De emnene som forslagsstillerne foreslår som tiltak i en handlingsplan, omfatter områder som er viktige i dagens arbeid på kjemikalieområdet. De fleste av disse vil også være sentrale emner i regjeringens kommende strategi.

Vedlegg 2**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 22. oktober 2014****Vedr. representantforslag 104 S (2013-2014) om handlingsplan med forbud mot miljøgifter**

Det vises til brev fra energi- og miljøkomiteen av 8. oktober 2014 der komiteen ber om Klima- og miljødepartementets vurdering i forbindelse med behandlingen av representantforslag 104S (2014-2015) fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Heikki Eidsvoll Holmås om en handlingsplan med forbud mot miljøgifter.

Arbeidet med å redusere utslipp av miljøgifter er en viktig del av kjemikaliepolitikken. Det er et eget mål om at utslipp og bruk av miljøgifter kontinuerlig skal reduseres i den hensikt å stanse utslippene i 2020. Det er identifisert en liste med i dag rundt 30 prioriterte miljøgifter som er omfattet av målet – prioritetslisten. I tillegg er det et mål om at risiko for utslipp og bruk av andre helse- og miljøskadelige kjemikalier skal minimeres. Det står også i Sundvolden-erklæringen at regjeringen vil begrense spredningen av miljøgifter.

For de fleste av de prioriterte miljøgiftene er bruk og utslipp kraftig redusert fra 1995 og frem til i dag.

Likevel er det vesentlig gjenstående utfordringer, og for flere av de nyere miljøgiftene er det fortsatt stor bruk. Det er behov for ytterligere reduksjoner frem mot 2020.

Regjeringen har derfor besluttet å legge frem en egen strategi for arbeidet med miljøgifter, som skal være konkret og handlingsrettet.

Internasjonale reguleringer – globalt og gjennom EØS-samarbeidet – er det viktigste virkemidlet for å stanse bruk og utslipp av miljøgifter. Utslipp og spredning av miljøgifter er en global utfordring. Miljøgifter spres til Norge med luft- og havstrømmer og gjennom handel med produkter. Derfor er det mer effektivt hvis flere land blir enige om forbud og reguleringer som gjelder bredt, og som også kan utfordre internasjonalt handelsregelverk. Norge har dessuten et godt felles europeisk regelverk å jobbe ut fra. EUs kjemikalierregelverk (REACH) er det klart beste og mest omfattende i verden, selv om også det har mangler. Regelverket gir oss gode muligheter til å fremme europeiske reguleringer og forbud, og Norge er et ledende land i å drive frem slik regulering av prioriterte miljøgifter. For eksempel har Norge vært

aktiv og fått gjennomslag i EU for strengere regulering av fem kvikksølvforbindelser, og vi er pådriver for forslag om regulering av stoffene PFOA og deka-BDE.

Kjemikalier og forbrukerprodukter er handelsvarer, og reglene for internasjonal handel gjør det svært vanskelig med særnasjonale reguleringer eller merkeordninger. For eksempel har Norge vedtatt et nasjonalt forbud mot PFOA, som har møtt kritikk fra EFTAs overvåkinsorgan ESA og EU-kommisjonen. Arbeidet Norge gjør i EU for å få forbudt PFOA i hele EØS-området vil gi større nytte for helse og miljø.

Norge kan gjøre en stor forskjell ved å arbeide for strengere regulering i EU og i globale avtaler. Det internasjonale arbeidet prioriteres høyest, fordi det på sikt gir høyest effekt og best beskyttelse mot utslipp av miljøgifter. I tillegg er det en rekke nasjonale virkemidler som benyttes for å styrke arbeidet med miljøgifter. Det stilles strenge utslippskrav til industrien, og det er satt krav til forsvarlig håndtering av avfall. Kontroll og tilsyn av produkter er vesentlig styrket de siste årene og ligger på et høyt nivå, og det satses videre på forskning og overvåking av miljøgifter for bedre kartlegging og kunnskap.